

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo.
Ne frankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 6

Sobota, 18. januarja 1936

Leto XI

Iz notranje politike

Beograd, 15. jan. 1936.

Minister, ki nima nobenega portfelja Jure Janković govori precej pogosto po shodih. — Zadnji shod je imel v Čupriji za svoje pristaše. Tam je posebej poudaril, da je sedanja vlada zelo posrečeno sestavljena. Na čelu vlade da je dober političar, dober ekonomist in dober finančnik. Poleg njega pa sedita dva »hvaljena« dr. Korošec in gospod Spaho. Vodi pa nočejo kmečke politike, niti delavske politike, marveč voditi hočejo politiko vseh slojev.

Hrvaško vprašanje je — tako je govoril Jure Janković — tudi njih briga in oni vidijo najboljši način rešitve hrvaškega vprašanja v tem, da prepričajo Hrvate, da so oni za politiko popolne bratske enakopravnosti. Zato tudi ni važno, da se že takoj menjajo politični zakoni, marveč je boljše in važnejše, da se reakcionarni zakoni uveljavljajo liberalno, kakor pa, če bi se liberalni zakoni uporabljali reakcionarno.

Naravno je, da se od časa do časa pojavijo v Beogradu tudi neki slovenski politiki, ki so sedaj v opoziciji. Tako je sedaj prišel v Beograd sam dr. Kramer, z njim tudi poslanec dr. Mohorič in vpokojeni podban dr. Pirkmajer.

Vpokojeni podban dr. Pirkmajer velja v teh krogih za dobrega upravnega strokovnjaka. Njega poverjajo ti krogi običajno z izdelavo raznih zakonskih osnutkov o upravni ureditvi države. Dr. Pirkmajer, ki ga štejejo politično še vedno med Pohorce, ima radi tega veliko izgleda, da bo sodeloval pri upravni ureditvi in verjetno je, da je tudi že izdelal kak osnutek o samoupravah. Konkretiziral bi na ta način stališče Pohorcev do vprašanja državne uprave in samostojnosti posameznih pokrajin.

Vse drugačne kombinacije so zgolj kombinacije, ker taka slava, ki jo je tako opisal Jure Janković, ne kaže nobene potrebe po novih močeh.

Opozoriti moram le še: sedanja vlada je sklenila, da bo dala v promet za pol milijarde obveznic. Nekateri so trdili, da je vlada začela izvajati s tem politiko inflacije, to pa je finančni minister dr. Letica energično dementiral.

Pravica, vlada, država

Roman Rybarski pravi v »Kurjer Poznanski«:

»Kateri sistem je boljši: močna vlada ali močna pravica? Kaj vodi prej do moči naroda in države? Predvsem ne gradimo nikake močne države, če se vsak hip identificira državo in vlado. V današnjih pogojih civilizacije in gospodarstva je najglavnejši temelj za razvoj stanovitnost pravih ustanov, v katerih se giblje življenje naroda. Grožnje z neprestanimi izpremami po organih, ki niso podrejeni kontroli, ne smejo vise ti nad njim kakor Damoklejev meč. Poljski narod ne sme posnemati totalitarnih držav, če hoče imeti na pravih sloneči mir.«

Tako pravi Poljak po polomu bivšega Pilsudskijevega režima. To pa velja za vse režime, ki smatrajo fašistične teorije in fraze za — rešilno bilko.

Znižanje uradniških prejemkov znaša skupno 350 milijonov dinarjev.

Imperializem tujega kapitala

Za zaščito našega narodnega gospodarstva, čijega najvišjo vrednost predstavlja delovna sila

Več zgledov smo že navedli, kako tuja industrija pri nas izžema narodno gospodarstvo. Investicija tujega kapitala v naši državi bi bila potrebna, ker nimamo domačega. Način pa, kakršen je uveden v naši gospodarski politiki vodi k eksproprijaciji vsega narodnega gospodarstva, to je, prilastitvi velikih dober, ki se nahajajo v naši državi.

Tuja industrija se naseljuje v državi s prav majhnimi investicijami in še to večinoma v blagu, v rabljenih strojih, v monopoliziranih surovinah, ki uživajo carinske ugodnosti itd. Postavitev tovarne in obratni kapital so efektivna denarna investicija, toda tudi ta kapital, ker je cenejši kakor inozemski, se porablja večinoma, zlasti kot obratni kapital. Ob tako malenkostnih investicijah, nizkem kreditu in ceneni delovni sili, je to inozemsko gospodarstvo jako rentabilno. Borski rudnik je prinesel 300 odstotkov dobička, enako velike dobičke donša premogovna in železna industrija. Družba (angleška) Trepča se je ustanovila šele 1930 in je imela po raznih odpisih v petih letih 75 milijonov dinarjev dobička ter izplača za lansko leto 20% dividendo. Čisti dobiček družbe v petih letih je dosegel do danes skoraj že višino glavnice, ki znaša 1,125.000 angleških funtov, brez rezerve, s katero pa presega temeljno glavnico.

Ogromne dobičke ta industrija večinoma investira, to je, poveča obrat ali pa kupuje drugo posest ali objekte. Da pa dobi dele svoje ime, izpreminjajo te dobičke v delniški kapital, ter dajejo svoje delnice delničarjem brezplačno. Imetje delničarjev se s tem podvoji in potroji z našimi žulji in z obratnim kapitalom iz jugoslovanskih bank. Morda je tudi to vzrok, da domačim podjetnikom tako silno manjka obratnega kapitala ne glede na one individue, ki so se osigurale v inozemstvu z večjimi kapitali.

Glavna napaka pri tem gospodarstvu je, da država ne stavi dovolj praktičnih predlogov, kadar dovoljuje uselitev tuji kapitalistični industriji. Pogoji bi morali biti taki, ki omejujejo eksploatacijo našega gospodarstva. Predvsem bi moralo biti pri vsakem takem podjetju nad polovico sigurnega domačega kapitala ali pa nad polovico delnic last države. Daje bi morala ta industrija delati s svojim kapitalom. Zlasti bi pa morala država imeti strogo kontrolo pri nabavljanju surovin, ki so najpripravnije za izvoz deviz in z njimi dobičkov. V tem pogledu pomeni v tej kapitalistični panogi največje oškodovanje narodnega gospodarstva, če to kapitalizem hoče.

Dosedaj je bila politika take industrializacije napačna ter je tudi važen vzrok, da je pri nas vse gospodarstvo tako bolehalo.

Državni proračun 1936/37

Predlog finančnega ministra
Minister financ Letica je predložil za 1936-1937 narodni skupščini pro-

računski predlog, ki vsebuje naslednje postavke izdatkov, in sicer po sorih:

	letos	lani več ali manj
uprava	157,700.729	+ 3,575.020
penzija in invalidnina	1.100,738.432	— —
dolgovi	767,931.926	— 152,754.015
justica	349,480.202	— 9,193.720
prosveta	833,116.262	— 17,541.527
zunanja politika	121,470.448	— 1,401.660
notranje ministrstvo	517,284.517	— 28,920.196
finance	797,922.601	— 28,108.151
vojska	2.309,397.737	+ 309,514.101
gradbe	154,617.021	— 13,131.047
promet	2.177,843.812	+ 3,039.572
pošta in telegraf	362,345.912	+ 30,442.674
kmetijstvo	95,657.041	— 7,449.871
trgovina in industrija	44,305.071	— 1,263.096
gozdi in rude	266,065.538	— 24,201.706
socialna politika in zdravstvo	199,398.840	— 2,970.717
fizična vzgoja	11,764.695	— 2,397.223
rezerni kredit	40,000.000	— —
skupni izdatki	10.307,040.784	+ 57,238.438

Povečani so po novem proračunskem predlogu krediti za vojsko, promet in novo ministrstvo pošte in telegrafa. Izdatki za promet so kljub temu, da se je izločila pošta in telefon, zvišani za nad tri milijone. Krediti za vojsko so zvišani v tem letu za Din 309,514.101.— ter so proračunjeni na

Din 2.309,397.737.—.

Celotni izdatki so proračunjeni na Din 10.307,040.784, torej za Din 57 milijonov 238.438 več kakor lani.

Minister financ očividno računa z večjimi prejemki iz prometa in državnih podjetij, ker se je splošno gospodarstvo le nebitveno izboljšalo.

Konec pomorske konference v Londonu

V Londonu se vrši pomorska konferenca, da sklene dogovor, v kakšnem razmerju naj bodo velesile oborožene na morju.

Japonska zahteva enako pomorsko silo, kakor jo ima Anglija ali Zedinjene države. Velesile niso pristale

na zahtevo in Japonska je zapustila konferenco. Izgovor japonske delegacije, da potrebuje novih pooblastil vlade, je le diplomatičnega značaja.

S tem je »razoroževalna akcija« držav propadla sedaj na morju, že prej pa na kopnem.

Kulturno delo v delavskem gibanju

Nikdar ne povdarjamo dovolj, kako potrebno je kulturno delo v delavskem gibanju. To velja za strokovno in politično gibanje delavskega razreda. V zagrebških »Radniških Novinah« je napisal s. Evžen Stark člančič o tej snovi. V naslednjem podajam glavne misli:

Izobrazba je ozko povezana z delovanjem v boju razrednih strokovnih organizacij in vsega ostalega delavskega gibanja. Teža se mnogi še ne zavedajo niti danes, ko delavce tare stiska od vseh strani, ko so delavci vseh poklicav, ver in narodnosti prepuščeni, da pretolčejo svoje bedno življenje, kakor vedo in znajo. Niso posamezniki, cele skupine jih je, ki ne najdejo prave poti. Nekateri so omamljeni po meglenih frazah nacionalizma in religioznosti in ne morejo objektivno presojati, na katero mesto spadajo v današnji družbi. To ni posamezen primer, marveč, kakor se zdi, okuženo je s tem znatno število ročnih delavcev, ki so podlegli fantomu in se oddaljili od svoje prave naloge, od svojih sobojevnikov in sotrpinov.

Delavci ne le v mnogih primerih v političnem življenju igrajo vlogo statista (posluge) raznim meščanskim in izrazito kapitalističnim strujam in strankam, marveč tudi v kulturnem oziru. Povsod imamo take. Kamorkoli se človek ozre, povsod najde delavce raznih poklicev. Najdemo je v pevskih društvih v sportnih klubih, v godbenih orkestrih, v diletantskih sekcijah, ki jih vodijo meščanski in kapitalistični predstavniki.

Ali so se ti delavci sploh kdaj stavili vprašanje: kje je njih mesto? Mogoče. Ali niso iz tega izvajali temeljno pogrešno konsekvenco, ko so poleg tega morali spoznati, da so samo tolerirani v teh formacijah, kjer se jih izkorišča v namene, ki so nasprotni interesom najemnih delavcev, ter ostali dalje podrepaniki teh in podobnih institucij.

Vsak, kdor daje svoje sposobnosti v prid meščanskim kulturnim, sportnim ali drugim združenjem, silno greši sam proti sebi kakor tudi proti razredu, ki mu pripada, proti interesom svojih sodrufov. Potrebno je, da se otrese meglenih fraz, kakor tudi demagoških fraz onih grupacij, ki grade svoj obstoj na naivnosti teh nacionalno-šovinističnih parol in omamljenih delavcev.

V zadnjem času čujemo pogosto parolo neke narodne fronte za ljudsko svobodo, da je sedaj prišel čas, ko naj prenehajo vse razlike med kapitalisti in delavci, in kadar se izbojuje svoboda (toda kakšna naj bo ta svoboda modro molče), tedaj bo itak mogoče postaviti na dnevni red gospodarska vprašanja. Danes naj bi v interesu osvobojenja — kakor bi delavci ne trpeli pod enakim jarmom tako na severu kakor na jugu države — delavci delali zastoj. Pod to krinko ima pravico sicer najpatriotičnejši delodajalec, da svojega delavca, ki ga sicer vabi v bojne vrste za izvojevanje svobode, vrže tudi brez odpovedi na cesto, da mu daje nezadostno plačo, češ, da se bo vse to popravilo, ko bo izvojevana — svoboda.

Te iskrene besede naj bi si zapomnili vsi, ki so podlegli splošni psihozi (duševna motnja). Treba bi bilo, da se zdramijo še pravočasno, da ne bo razočaranje prebitko. De-

„Križarska vojna“ proti Moskvi Konec afrikanke pustolovščine

nujen

Z bojišč

Pariški tednik »Europa« pravi, da je borba proti bolševizmu prav postranska stvar berlinskim diktatorjem. Križarska vojna proti Moskvi, s katero se tretje cesarstvo priporoča evropskim bojazljivcem, ni v bistvu nič drugega, kakor priprava javnega mišljenja za navadno imperialistično vojno. V Berlinu namreč vedo, da bi ta strahopetnost silno koristila njim. Mnogo tepcev je v Evropi, katerim posest in strah zaradi nje dela

nervozne in kratkovidne, ter bi bili zaradi bedastega strahu pred bolševizmom morda že jutri pripravljeni financirati vojno proti sovjetom. S temi tepci, njih kapitaliji in politično vplivnimi ljudmi v Evropi špekulira Berlin. Evropa naj Nemčiji financira »kolonialno vojno« proti Rusiji.

Razumljivo pa je, da Rusija želi mir in da bi bila evropska vojna proti Rusiji — druga afrikanška pustolovščina.

V Abesiniji so nastopili izredno veliki nalivi, ki ovirajo vojne operacije. Kljub temu so Abesinci prodrli vsaj pred Makalo, če je še niso zavzele. V neki kotlini so zajeli 1000 mož italijanske vojske in jo pobili v boju in ujeli 800 mož ter zajeli vojni material. Sedaj imajo že nad 30 italijanskih tankov in mnogo strojnic. Na severu se Abesinci pripravljajo na novo ofenzivo.

Na jugu so pomaknili Italijani svoje čete v kotlino Dolo proti pokrajini Sidom. Desta je zahteval novih čet, da se prekriža Italijanom ofenziva na tem mestu in proti Addis Abebi.

Mussolini želi novo posredovanje

Ni dvoma, da spada rešitev italijansko - abesinskega spora pred Društvo narodov. Vendar ponovno intervenira za sporazum Vatikan in drugi posredovalci, med njimi tudi francoski predsednik vlade Laval. Zakulisna diplomatska borba ne velja več pravici članic Društva narodov, marveč le rešitvi Mussolinija, dinastije in dobičku vojne industrije. Vsi se boje

— revolucije in nje neznanih posledic.

Umetna odgoditev petrolejskih sankcij

Nova intervencija za sporazum predlaga, da naj Društvo narodov izvoli anketno ali tehnično komisijo, ki naj v Afriki na lica mesta prouči metode italijanskega vojskovanja, položaj na bojišču in **situacijo v celi Abesiniji ter vzroke, ki so izzvali oboroženi spor.** Predlog za sporazum naj izdelata Anglija in Francija.

Tak predlog je očitna nezaupnica Društvu narodov, ki je že označilo Italijo kot napadalko. Dalje za sporazum tudi ne morejo biti merodajne razmere v Abesiniji. Če so v Abesiniji nezdrave razmere, sme v smislu mednarodnih pogodb ukrepati Društvo narodov, kaj se naj ukrene in mandatari, ki mu naroči, to izvesti, ne pa posamezna država ali več držav izven mednarodne institucije.

Nova intervencija ima očiten namen, da zavleče na umeten način uvedbo petrolejskih sankcij, ki bi bile za Italijo v par tednih usodne. Posredovanje je že toliko uspešno, da je celo angleška vlada v sredo sklenila, da bo treba s petrolejskimi sankcijami še počakati.

Vroča želja Mussolinijevih prijateljev

Mussolinijevi prijatelji so si posredovanje dobro zamislili. Najprej naj predlaga Društvo narodov Italiji in Abesiniji premirje. Potem pa se bo akcija za mir nadaljevala. Pravilna zahteva bi bila, da se Italija umakne najprej z abesinskega ozemlja in potem se šele sklene premirje.

S tem se odlagajo ukrepi proti Italiji, ki se medtem odpočije. Isto velja za Abesinijo. Vsekakor smo pa mnjenja, da Italijo že dovolj boli glava ter bo, čeprav bi ob zavlačevanju in izgovarjanju rada sprejela pomoč svojih stricov.

Amnestija v Španiji

Pomiloščenih 30.000 političnih jetnikov

Predsednik španske republike Zamora je podpisal amnestijski odlok, po katerem je pomiloščenih 30.000 političnih jetnikov, ki jih je prejšnji reakcionarni režim dal zapreti in obsoditi.

V primeri s pomilostitvami v drugih državah, ki se nanašajo le na peščico in večinoma nepolitičnih jetnikov, je ta amnestija znatnejša poplava velike krivice proti političnim obsojencem.

All si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Socialisti v volilni borbi v Španiji

Tudi reakcija združena na delu. — Volitve 16. februarja

V nedeljo je imel voditelj socialistične stranke v Španiji, s. Largo Caballero, veliki volilni shod, ki je bil prva velika javna manifestacija po njegovi oprostitvi pred najvišjim sodiščem in izpustitvi iz ječe. Caballero je izjavil na tej manifestaciji, da ostane vedno revolucionarni socialistični marksist.

Na manifestaciji se je izrekel, da je v tej volilni borbi potrebna volilna skupnost vseh proletarskih smeri v Španiji z republikanskimi levičarskimi strankami. Potrebno je to, ker gre za republiko in demokracijo, ki jo ogrožata kler in fevdalna veleposest.

Madridski monarhisti so imeli tri zborovanja v kinih. Voditelj konservativnih republikancev Miguel Maura se je na drugem volilnem zborovanju zavzemal za volilno skupnost z desničarskimi strankami in agrarno stranko.

V tej volilni borbi bosta nastopali dve fronti: delavsko-republikansko-demokratska in reakcionarno-monarhistično - protirepublikanska.

Po zadnjih bridkih izkušnjah preganjanja bo narod volil socialistično in republikansko.

Mačkovci so reakcionarni in socializmu sovražni

(Hrvaška oblika fašizma.)

V Zagrebu je izšla lepo opremljena knjiga: Ivo Šarinić, **Ideologija hrvatskog seljačkog pokreta.** 189 strani obsegajoče delo je namenjeno propagandi takozvanega Mačkovega pokreta.

Potrebno je, da socialisti poznajo glavne trditve te knjige, ki podaja programatične osnove Mačkovega »hrvatstva«.

Ves svoj pokret naslanjajo na čisto fašistovsko trditev, ki seveda nije resnica v obraz:

»Danes ni stanov, ker smo vsi mi eden edinstveni narod, ki se ne da in se ne sme deliti niti nacionalno, niti duhovno, niti socialno. Meščanstvo, delavstvo in kmetje, vse to je eden, hrvatski narod, vsi mi smo otroci hrvatske domovine in zato smo vsi mi bratje, ki se morajo razumeti in ljubiti in v vseh javnih stvareh enotno postopati.«

To je kakor prepisano iz govora nemških nacionalsocialistov, samo da je tu tisti izvoljeni narod hrvatski (slovenskega naroda se na vseh 200 straneh ne spomni niti z eno besedo). Pa še eno: drugi fašisti priznavajo vsaj stanove, hrvaški pa še teh ne.

Vso sovražnost Mačkovcev proti socializmu izpoveduje knjiga odkrito:

»Kmetje zahtevajo, da nihče ne posega in ne ruši v naših otrocih pravega in čistega kmečkega duha z no-

benimi razrednimi in internacionalnimi sleparijami, niti z domišljavim demagoškim (!) napredkom.« Kajti za Mačkovce so

»civilizacija, socijalne ustanove in to posebno socijalne razredne organizacije vse po vrsti protinarodne, tuje, internacionalne, to so zmaji, ki žro žive kmečke milijone, da iz njih ustvarjajo navadne internacionalne materialiste.«

Kakor ta hrvaški fašizem ne priznava drugega kakor samega sebe, kakor ne priznava ne razrednih razlik, ne proletariata, ne socializma, tako priznava tudi za hrvaško književnost samo »Ono, koja je narodna, i to koja je narodna ne samo po obliku, već u prvom redu po duhu. Nije hrvatska književnost ono, što je pisano hrvatskim jezikom samo zato, što je pisano tim jezikom,« in dosledno temu ne priznava niti Miroslava Krleža niti Cesarca za hrvatska pisatelja.

Kakor so naši klerikalci reakcionarni in oblastni, vendar moramo priznati, da se v nazadnjaštvu še niso povzpeli tako visoko kakor ideolog »hrvatstva«.

In Kreftova »Ljudska Pravica« je postala nekaj oficijelni slovenski listič tega ultrareakcionarstva in kontrarevolucionarstva. Globoko ste padli, gospodje gromovniki. Zdaj boste razumeli vsi njihovo strupeno gonjo proti delavskim organizacijam.

lavci imajo mesto samo v svojih strokovnih organizacijah in drugih svojih združenjih, ki so sestavni del delavskega gibanja. Vsakdo, ki še ni ali ki še le bo spoznal pomen teh besed, pride prej ali slej do prepričanja, da služi interesom svojih nasprotnikov, če ostane izven delavskega gibanja. Zakaj oni, ki jim služi, ga, če ga zadene nesreča ali ko ostara in postane neporabljen za njih namene, ne bodo podprli, marveč ga podili od sebe. Živimo v burnih časih. Od vseh strani prihajajo vesti o težkem položaju delavcev. To pomeni, da je treba porabiti mnogo več energije za ohranitev pridobljenih pravic in mnogo truda za doseg boljših in znošnejših življenjskih pogojev. Zaradi tega je mesto vsakega delavca samo v delavskih združenjih, ki vodijo boj za uresničanje teh ciljev.

Te besede veljajo vsemu delavstvu, zlasti pa zaupnikom, da v tej smeri uredi svoje delovanje. Če bi bili delavci mogli že izvršiti to svojo prvo nalogo, bi pač v našem listu ne bilo treba opozarjati na ta greh. Tako smo pa primorani in želimo, da apel najde iskren odziv v tem, da delavske organizacije vrše bolj energično emancipacijsko delo ter s tem vpostavijo solidarnost delavskega razreda ter obenem iztrebijo nenačelno kuluštvo in parazitstvo delavcev po vseh pisanih družbah nasprotnikov.

Zato je načelno in kulturno razčiščenje prvo in glavno. Praktično in logično uspešno delovanje je mogoče šele potem.

B. Traven, Bombaž

II. Knjiga

Prevala Talpa 46

»Seveda sem vedel. Sicer bi sploh ne dobil tam natakarskega dela, saj sem vendar mizar.«

»Veste, ljubi prijatelj, tu niste v Nemčiji. Stavkokazi tu niso prav nič priljubljeni. Tu imamo delavsko vlado in sicer pravo delavsko vlado, ki drži z delavci. Če tu pri vodovodu ali v elektrarni stavkajo, potem ne najdete tu nikakršne tehnične zasilne pomoči kakor v Nemčiji ali Ameriki, nego potem pač ni vode in elektrike, dokler stavkujoči ne rečejo: Tako, sedaj bo pa zopet kaj. V takih sporih je vlada tu nevtralna. Torej, vaše tukajšnje delovanje je končano. Samo glejte, da mi ne pobegnute. Sicer vas prav gotovo dobim in rečem vam, da vam potem ne bo prijetno. Sedaj ste pod mojo avtoriteto: jaz sem prevzel poročstvo za vas, sicer bi morali v ječi počakati ladje. In tukajšnje ječe niso šala, nego so resna zadeva.«

S tem je bilo vprašanje stavkokazov v La Aurori odločeno.

V kavarni je bilo zmeraj nekaj gostov, ki sta jima stregla senjor in senjora Doux. Toda prava

kupčija se vse to ni moglo imenovati. Tudi mi v pekarni nismo imeli mnogo dela — razen naročil, ki smo jih pošiljali na dom.

Bilo je dva dni kasneje. Popoldne je sedelo v kavarni morda šest ali osem gostov. Med njimi je bil tudi neki policijski inspektor z imenom Lamas. Bil je stalni gost v La Aurori, prihajal je popoldne in prihajal je ob večerih. Pri senjoru Douxu je imel prav lep račun, ki ga je plačal zmeraj »jutri«. Čeprav je bil bogato poročen in je imel dvoje otrok, je imel vendar še tri ljubice, ki jih je moral vse vzdrževati. To pa je veljalo denar, denar pa je bilo treba dobiti. Zato je bil tudi vsepovsod dolžan. Torej: gostje so sedeli v kavarni in jedli sladoled ali pa pili ledena osvežila. Pri neki mizi so igrali domino, pri druge karte.

V Združenih državah so stavkovne straže dobri in pobožni državljani, ki verujejo v zakon in avtoriteto. Če stoje na stavkovni straži, delajo to prav tako, kakor bi opravljali častno stražo pri mrliču. Niti besede ti ne zinejo, in če pridejo policaji in reko: »Stopite malo nazaj, tu ovirate promet«, potem takoj ubogajo, kakor da bi jih policaj plačeval in kakor bi policaj ne živel od njihovega denarja. Tam so delavci še disciplinirani, zato jih pa gonijo kakor vojake.

Tu pa poznajo delavci le malo discipline: zato morajo tajniki tako delati, kakor delavci za-

htevajo. In značilno je, da skoro v vsaki stavki zmagajo.

»Hej, ti kurbir,« je zaklical gostu nekdo, ki je stal na stavkovni straži, »ne žri vendar sladoleda! Saj je samo voda in sladkor. Niti žlice smetane ni v njem. Pasji sin tamle skuša iz tvoje porcije pridobiti, kar sicer zasluži, kadar ni stavke.«

Gost je držal očividno s kavarnarjem; zato je zaklical ven: »Ali plačaš sladoled ti ali jaz, ti drek?«

»Le varuj se, ti gnoj, da ne stopim malo notri,« je rekel sedaj tisti, ki je stal na straži in njegove besede so zbudile pri vseh, ki so stali zunaj, glasen smeh. Neki gost je privedel s sabo v kavarno damo, ki je skozi slamico srkala pijačo.

»Ali je še devica?« je zaklical v kavarno neki drug stražnik. »Le hitro opravi, Rodriguez, da te kdo ne prehití.«

Dama se je delala, kakor bi ničesar ne slišala. Toda gospod, ki je sedel poleg nje, je zaklical nazaj: »Potem bom pa tebe povabil, ti lenuh. Saj za kaj koristnega itak nisi.«

»Res, lenuh,« je rekel stražnik, »komu pa jo boš drevo prodal? Dvajset centavov in kozarec ledene vode ti bo ta ali oni že še dal zanj.«

Sedaj je stopil senjor Doux k vratom in rekel: »Ne motite mojih gostov; kdor ne spada sem, naj se odstrani!«

Doma in po svetu

Politični zakoni so izdelani. Gradbeni minister dr. Kožulj je izjavil v Subotici, da so politični zakoni izdelani. To so zakon o tisku, društveni zakon, zakon o zborovanjih in dogovorih, kakor tudi volilni zakon. Minister ni povedal v kakšnem duhu so napravljeni projekti teh zakonov, ki napravijo še križev pot po odborih narodne skupščine in nazadnje še pred skupščino samo, dasi ima vlada pooblastilo, da zaslisi samo obore ter zakone dekretira.

Strokovno obrtno šolo v Šibeniku zapro? Profesorji strokovne obrtne šole za vajence v Šibeniku so javili občini, da ne bodo več poučevali v šoli, ker jim niso bile plačane plače in honorarji že od početka tega šolskega leta. Združenje obrtnikov se je zaradi tega obrnilo na občino, da kaj ukrene, da ne bo treba zapreti šol. Občina pa je odgovorila, da za šolo na leto ne more dati več kakor 20.000 Din, ker je v finančnih težkočah in zaradi principa štedenja. Ako te šole ne podpro drugi kompetentni forumi, utegne se definitivno zapreti. Mestna občina je dolžna vzdrževati šolo, ker so tudi edini davkoplačevalci občine obrtniki in trgovci.

V Bolgariji bodo tudi tiskali papirnati denar. Bolgarska vlada je znižala zlato podlago narodne banke od 33,5% na 25% zlatega kritja. Društvo narodov, ki vodi kontrolo nad narodno banko, je to dovolilo. Narodna banka sme izdati več papirnatega denarja, da — poživijo gospodarstvo.

Kancler dr. Schuschnigg je obiskal te dni Prago. Kancler izjavlja, da je potovanje privatnega značaja ter bo predaval na povabilo industrijskega kluba v Pragi. Smatra pa, da je potrebno, da se poživijo gospodarski odnosi med Avstrijo in Čehoslovaško. Zunanja politika se s tem v Avstriji ne izpremeni.

Mednarodno sodišče za teroriste. Po atentatu na kralja Aleksandra je Društvo narodov sklenilo 10. decembra 1934, da se ustanovi mednarodno sodišče za teroriste. Odbor, ki je bil izvoljen, da vprašanje prestudira, je imel drugo sejo, na kateri je razpravljala o francoskem predlogu za ustanovitev sodišča. — Pred tako sodišče pa ne bodo spadali umori, kakor so umor Matteottija, Erzberga, Schleicherja in mnogo drugih, čeprav nosijo značaj mednarodnega škandala in sramote.

Ali je zgodovina veda ali ne? V Nemčiji je bil imenovan za »voditelja« zgodovinske vede profesor Valter Frank. Znanstveni svet ga ne pozna. Ta duševni velikan je izjavil, da je zgodovina borbena veda ter zato ne more biti objektivna, to je, resnična. — Taka izjava je pač v posmeh kulturi.

Industrija beži iz Nemčije. Zastopniki Kruppovih zavodov v Nemčiji se pogajajo s skandinavsko družbo »Elektro Stakl« v Larvicku. Tam nameravajo zgraditi velike železoličvarne, ki bi bile največje v Evropi.

Velik primanjkljaj nemških železnic. Nemške železnice so imele oktobra meseca 7,5 milijonov mark (135 milijonov dinarjev) izgube. V prvih desetih mesecih so imele v minulem letu 124 milijonov mark (2232 milijonov dinarjev) izgube. V oktobru mesecu so železnice odpustile 3100 nameščecev in delavcev iz službe. Poročil za november in december ni. — Tako ogromna izguba pri železnicih pričaja, da je nemško gospodarstvo v velikem zastoju.

Vsak dan po eno novo letalsko eskadrilo izdelajo angleške tovarne letal, odkar je bil maja lanskega leta sprejet proračun za ojačenje angleškega letalstva. Dozdaj je dobavljenih že 300 novih letal in v tem tempu se bo nadaljevalo do 1. maja t. l., ko proračun poteče. Potem pa bo dovoljen novi. Poleg tega pa še milijarde za ojačenje mornarice. In tako naprej po vseh državah. Kam bo to privedlo? Ali ne bi se dala ta ogromna sredstva bolje koristno uporabiti? Če ...!

IZ NAŠIH KRAJEV

Maribor

Zaupniški tečaj. V soboto, dne 18. januarja predavata s. Eržen o praktičnem spisu in g. Cibic o pravopisu. Udeležba za vse tečajnike obvezna.

Zopet je v Dravski banovini premeščenih 113 učiteljev in učiteljic. Z zadnjih javljenimi jih bo že približno 300.

Nekoliko več higijene. V tukajšnji železniški delavnici so stranski tako zane-marjena, da jih uslužbenci le skrajno neradi uporabljajo. Čudimo se, da se posveča tako malo pozornosti v delavnici, kjer je zaposlenega ogromno delavstva. Manj priganjstva, pa več snage bi bilo potrebno. Sanitetna oblast naj se čimprej za te nedostanke zana in podvzame potrebne korake v obrambo čistote.

Premeščen je na lastno prošnjo prof. Ivan Fava iz Maribora na II. realno gimnazijo v Ljubljano. Priljubljenemu profesorju želimo na novem službenem mestu mnogo uspeha. Delavstvo v Mariboru bo ga ohranilo v prijetnem spominu.

Sentpeterčani nočejo od Košakov. Pet občinskih odbornikov, na čelu z bivšim ministrom Vesenjkom, je započelo med Sentpeterčani s propagando, naj bi se Sv. Peter zopet odcepil od združene občine Košaki. Na tozadevni seji občinskega odbora je pa onih 5 odbornikov ostalo v veliki manjšini. Pač pa je bilo na seji občinskega odbora v Pobrežju sklenjeno, da se Tezno zopet odcepi od Pobrežja, kakor se je Radvanje od Studencev.

Cvetlična ulica je na vrsti. Mestna občina je kupila od tvrdke Pinter in Lenart prlično hišico v Cvetlični ulici št. 3, da jo v svrhu regulacije, ki je po dograditvi Bajlove vogalne hiše postala potrebna, podre. Sedaj pride na vrsto tudi nesrečni brivski paviljon, ki stoji poleg tiste hišice sredi pro-

Hrastnik

Pod težo »fronte« je vzdihoval. Prvo številko novega klerikalnega časopisa »Delavske fronte«, ki ga tiskajo v tiskarni Sv. Cirila v Mariboru, so poslali tudi v Hrastnik ogromno zalogo. Žal pa imamo tu samo enega pismonošo, in tako revež »fronte« ni mogel en dan ekspeditirati, ampak jo je nosil par dni, čeprav si jo je naložil vsakokrat toliko, da jo je nosil kakor težko breme s seboj. Naši ljudje pa imajo že dovolj takih delavskih časopisov, ki jih zastoj vsiljujejo, in so zato tudi to novo »fronto« eden za drugim odklanjali. Toda pismonoša jih je sam prosil, naj se vsaj njega usmilijo in »fronto« sprejmejo pod svojo gostoljubno streho. Naši delavci so res socialni in ko so povrh tega pomislili, da se papir resnično večkrat rabi v sobi ali tudi izven nje, so se usmili pismonoše ter zastojnikarsko »fronto« končno le prevzeli. Ogromno mora biti še v Sloveniji denarja v raznih tajnih fondih, da je mogoče toliko tiskanega papirja v obliki tudi »delavskih časopisov«, kar na kupe zastoj razpošiljati. Seveda so naši ljudje tudi toliko brihni, da vedo sami precenti, koliko so vredne take »fronte«.

Trbovlje

»Fronta« za »fronto«

Naša »enotna fronta«, kolikor že obstoja ali še obstoja, saj jo tvorita dva iz bratovske skladnice in trije brezposelni, se lahko veseli, ker se jim je rodila sestra »delavska fronta«, ki se že sedaj, čeravno je še zelo mlada, ponuja naokrog...

Dolgo časa so klicali enotnofrontarji, levičarji ali kakor jih že imenujemo, razne fronte in prikliski so jo. Sedaj imajo »delavsko fronto«, ki so si jo tako iz srca želeli. Pa ne mislite, da bi hoteli s tem komu koristiti, pač pa so hoteli »fronto«, da bi naredili ofenzivo proti zaslužnim delavskim funkcionarjem in razrednim delavskim organizacijam. Začeli so pri »Svoboda«.

Občinske volitve v Zagorju ob Savi

Obupni boj naših kleroradikalov

Kako slabo gre našim kleroradikalom za volilce v nedeljo, dne 19. januarja je razvidno iz tega, da niso samo prišli v nedeljo, dne 12. t. m. razbijati naše shode, pri čemur so se pošteno opekli, ampak so se sedaj že tako daleč ponižali, da so šli demokrate prositi za pomoč v boju proti listi »Delovnega ljudstva«.

Karakteristično je to za njihov značaj (!?). Ko so bile volitve razpisane, so izdali parolo: boj demokratom! Vse demokrate ven iz občine! Sedaj pa, ko vidijo, da jih delovno ljudstvo ne mara, in jih celo lastni bivši pristaši, kmetje, zapuščajo, pa grejo nazaj k demokratom prositi za pomoč. Še bolj neznajčno pa je od njih to, da med tem ko »Slovenec« dnevno bruha ogenj in žveplo

MI ugotovljamo, volilci bodo pa odločili!

List »Slovenec« z dne 16. januarja je prinesel poseben članek o shodu ministra dr. Kreka in tam napisal, da je poslušalo njegov govor 1000 poslušalcev. Temu nasprotno ugotovljamo mi, da je bilo na shodu navzočih največ do 350 ljudi, med katerimi je bilo nad polovico nasprotnikov Jugrad. zajednice. Nadalje piše »Slovenec«, da so govorniki takozvane skupne liste v svojih govorih pričeli z Rimom in Moskvo, ugotovljamo, da je to navadna ordinarna laž, za

jektirane ceste. Ko bo enkrat tudi Misletova gostilna odstranjena s srede ceste, bomo dobili lepo perspektivno vzporednico k Sodni ulici. Za njo bo pa treba posvetiti pažnjo še zanemarjeni Frančiškanski ulici.

Mariborska tiskarna (lastnik A. Pogačnik iz Ruš), v kateri se tiskata »Maribor« Zeitung« in »Večernik«, je kupila ustavljeni Scherbaumov mlin v Frančiškanski ulici za Din 600.000. Spomladi bodo mlin preuredili v tiskarniško poslopje.

Želje je pogoltnila neka 34 letna ženska, ki so ji v mariborski bolnici odprli želodec in ji ga izpraznili. Lepega kupčka željcev, ki so ji jih izpraznili iz želodca, bi bil vesel marsikak reven vaški čevljar. Ampak bili so že rjavi. Nekateri ljudje imajo neko posebno nenormalno nagnjenje, da morajo goltati razne neprebavne reči. Taki slučajni niso redki.

Delavsko društvo »Detoljub« vabi vse člane na redni občni zbor, ki se bo vršil v soboto, dne 18. t. m. ob 20. uri v društvenem lokalu Ruska cesta 7 (dvorišče). Dnevni red: Prečitane lanskega zapisnika; poročilo funkcionarjev in podelitev razrešnice; smernice bodočega dela; volitev novega odbora in raznoterosti.

Pevski odsek pekovskih pomočnikov v Mariboru bo priredil v soboto, dne 1. februarja 1936 v Gambinovi dvorani svojo tradicionalno predpustno veselico. Na programu je: Zborovje petje iz izbranimi pesmi, humoristični nastopi in ples. Sodeluje tamburaški odsek pekov. Vstopnina Din 5.—. Prijatelji neprisljane zabave vljudno vabljeno.

Mariborsko gledališče. Sobota, 18. januarja ob 20. uri »Malomeščani«. Globoko znižane cene. Zadnjič. Nedelja, 19. januarja ob 15. uri »Poljska kri«. Globoko znižane cene. Zadnja popoldanska predstava. Ob 20. uri »Veseli kmetiči«. Znižane cene.

Strokovne organizacije so pa že nekoliko bolj trd oreh, ki se s se tako močnimi »frontami« ne da kratkoma zdrobiti. In namen vseh dosedanjih »front« ni bil nič drugega. Značilno je samo to, da petorica »enotne fronte« ne vabi mogoče neorganiziranih, pač pa samo organizirane. In to še posebej iz Z. R. J. Akoravno propovedujejo »enotnofrontarji«, da se mora združiti v »enotni fronti« vse kar leze in gre, ne glede na to, kolikokrat je kdo svoje prepričanje že menjal, se iz čudnega vzroka ti »enotnofrontarji« izogibajo agitacije med drugimi organizacijami. Boleča rana »enotnofrontarjev« so: strokovna organizacija Z. R. J., razumni in odločni delavski zaupniki ter funkcionarji. »Enotna fronta« se sedaj nemu priljuje, jutri spet drugemu.

»Enotna fronta« ima pa tudi dvomljive elemente okrog sebe, s katerimi je delavstvo imelo že žalostne izkušnje. Ker se hočejo ti elementi po vsej sili vgnezditi v strokovnem pokretu razrednih organizacij, da bi sejali razdor, je treba biti vedno na straži. Vzgleđ nam je »Svoboda«.

Sedaj so se vsem »enotnofrontarjem« odprla vrata »delavske fronte«. Sedaj je možnost, da jih sprejmejo v okrilje oni, katere so tako dolgo klicali. Sedaj imamo »fronto« za »fronto« in za vsemi temi frontami se skriva demagogija, neznačajnost, zavist in pa hlapčevanje kapitalizmu.

Važno predavanje. V nedeljo, dne 19. t. m. s pričetkom ob 9. uri dopoldne se bo vršilo v dvorani Delavskega doma predavanje o socialni zakonodaji, pomnu strokovne organizacije in delavskega tiska. Predavala bosta ss. dr. Reisman in Eržen iz Maribora. Sodrugi in sodružice, udeležite se predavanja polnoštevilno.

Mila zima je povzročila pri trboveljskih rudarjih precej škode na zaslužku. Meseca januarja je bilo razglašeno v Trbovljah, da se bo delalo 18 delavnikov. Minuli teden je pa vodstvo rudnika razglasilo, da se tudi v soboto praznuje, kljub temu, da se je že

tisti teden praznovalo v pondeljek in četrtek, torej tri dni praznovanja v enem tednu in to v zimskih mesecih. Delavstvo s strahom pričakuje poletnih mesecev, če ne bo večje razumevanja za naročila pri merodajnih faktorjih, kateri bodo v bodoče odločevali pri naročilih za državne železnice.

Koncert Delavske godbe. V nedeljo, dne 19. januarja ob 7. uri zvečer bo priredila Delavska godba na pihala v dvorani Delavskega doma pod vodstvom kapelnika Hudarina, veliki koncert s bogatim sporedom.

Delavska godba je jako priljubljena pri trboveljski javnosti, ker res služi glasbeni umetnosti. Zato je upati, da bo dvorana Delavskega doma v nedeljo polna.

Kranj

V tekstilnih tovarnah šikane vedno večje. Kar se dogaja z delavstvom danes, že meji na fašizem. Zlasti spominjajo na to razmere v tekstilnih podjetjih. Takozvani valpti že prepovedujejo delavkam, ki si upajo kakšno resnično povedati, da ne smejo s svojimi sodelavkami govoriti niti besedice, tem pa, da tudi one ne smejo imeti s prvimi nobenih stikov. In če kakšna delavka krši valptovo prepoved, jo že zadene denarna kazen. Poleg podobnih šikan, ki jih je mnogo, pa je zasluček tak, da večkrat ne zadoštuje niti za hrano. Pri novem akordu v večji tekstilni tovarni, ki je na dobrem glasu, je neka delavka zaslužila v devetih dneh Din 60.— (v devetih dneh šestdeset dinarjev). In tak zasluček pri vladajočem priganjaškem sistemu! Kdor od delavstva je strokovno organiziran, je lahko prepričan, da je našel pravo bazo, da se izkoriščanje in šikane preprečijo. Ostali pa, ki so izven organizacije, so za razmere soodgovorni in je neumestno, da kritizirajo in jadikujejo. Ali ne vlada v naših tekstilnih tovarnah še krutejši način »stahanovstva«, kakršnega »Slovenec« opisuje iz — Rusije. »Slovenec« naj bi enkrat opisal »stahanovstvo« v naših tekstilnih tovarnah. Če pa je že »Slovenec« zato poklican, da poroča o razmerah delavstva le iz daljnih krajev, naj bi pa »Gorenjec« kot lokalni listič prevzel to vlogo. Seveda z dnevnega reda bi moral dati občinsko gospodarstvo in JNS-arje. Morda se bo »Gorenjec« na naš apel jezil, češ, da je to delo že opravil, ko je razkrinkal plače, ki jih nudi delavstvu g. Sirc. Ali g. Sirc je samo člen v veri, ki sega zelo — daleč, pardon blizu »Gorenjca«. Zato mu bo lahko dobili informacije, da razkrije »stahanovstvo«, pod katerim trpi delavstvo. Domačim razmeram posvečajte gospodje vsaj toliko pozornosti, kot inozemskim. Poleg tega vas bodo informacije o domačih razmerah tudi mnogo manj stale.

Prosvetni popoldan na Primskovem. V nedeljo, dne 19. januarja ob 15. uri bo priredil pevski odsek SDSZJ., podr. v Kranju, prosvetni popoldan v Gasilnem domu na Primskovem. Spored: moški pevski zbor, solospeli, kuplet, deklamacije; dve šaljivi igri; »Prvi pri fotografu« in »Vse na obroke« ter opera »Stric iz Amerike«. Občani Primskovega in okolice pridite, da boste videli in slišali kaj vsega se razredno zavedni in pošteno delavci in delavke med prostim časom nauče.

Jesenice

Kino Radio na Jesenicah predvaja v soboto in nedeljo ob 8. uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. in 5. uri popoldne) filmsko veelelo »Kleopatra« v režiji slavnega režiserja Cecilja B. de Milla. Med dodatki tudi risani film »Buddy in opice«. — Sledi sovjetski veelefilm »Vihar« in kot matineja »Kaj žene ljubijo«.

Velenje

Obsodba delodajalca. Pred okrožnim sodiščem v Celju se je vršila v pondeljek, dne 13. jan. 1936 razprava proti Detečeku Ivanu, lesnemu trgovcu v Pesjem, ki ga je obtožilo državno tožilstvo po § 334-I in 195-II kazenskega zakona. Pri sreskem sodišču v Šostanju so nekateri bivši Detečekovi delavci vložili začetkom leta 1935. ovadbo, da so plačevali previsoke prispevke za bolniško blagajno in sicer tudi takrat, ko niso bili prijavljeni. Poleg tega je bil Deteček obtožen, ker je lansko leto njegov delavec Camlek izgubil roko pri cirkularki in prejema sedaj nižjo rento, kot bi mu pripadala, ker ga je Deteček prijavil v nižjem razredu. Cirkularka ni imela varnostne naprave in so jo naredili šele po nezgodi. Ko so bile klicane priče v dvorano, se je javilo tudi pet prič, ki jih je klical Deteček sam, sodnik je pa zaslisanje teh prič odklonil in odredil, da se zaslusijo samo one priče, ki jih je sodišče vabilo. Po zaslusljanju vabljenih prič, bivših Detečkovih delavcev in Camleka je državni pravdnik v daljšem govoru obrazložil vse nezakonitosti, ki so razvidne iz spisov in ki so se dogajale pri tem podjetju. Med drugim je navedel, da je delavec Zalar Andrej težko ponesrečil v službi na ta način, da se mu je zvalilo kup hlođov na nogo. Čeravno ni mogel hoditi, niso klicali zdravnika, ker Zalar ni bil bolniški blagajni prijavljen, marveč so ga pustili v hlevu ležati, kjer je bil več tednov brez vsake zdravniške pomoči. Državni pravdnik je zahteval, da se Detečeka kaznuje po zakonu. Zagovornik dr. Hočevar je med drugim navedel, da zadeva ni tako huda, da je to samo hujskarija nekega Peveca in predlagal, da se Deteček oprosti vsake krivde in kazni. Po končani razpravi je bil Deteček obsojen na večjo denarno globo ter 21 dni strogega zapora.

Širite naš list!

Vuzenica

Shod. 12. t. m. nas je obiskal na Jevtičevi listi izvoljeni poslanec g. Doberšek. Ba je je v Beogradu v opoziciji, ne vemo pa, ali je še v Jevtičevem klubu ali ne. Kljub temu pa se je mogel pohvaliti z obljubo, ki jo je dobil v Beogradu, da bodo baje za progovne delavce nakazali poseben kredit in da je on v tej zadevi interveniral. Potem je govoril še o tem, da bi bilo treba ustaviti davčne rubeže in da bi vlada najuspešnejše pobijala komunizem, če bi ljudje imeli delo in dovolj kruha. Res škoda, da je Jevtiča tako naglo vzelo. Kako dobro bi nam šlo. Vsi bi imeli delo in zaslužek, kar bi nam pa manjkalo, bi nam pa g. poslanec z intervencijami pridobil. Po Dravi bi se od meje doli cedila mleko in med, mi pa bi hodili samo zajemat. Govornika je pobijal župan Peruš, ki je seveda zopet trdil, da so klerikalci in nova stranka najbolj pravični ljudje, pravi dobrotniki, kot so nam slikali tudi Jevtiča. Ker pa se je spril tudi na socialiste, so ga pa delavci z medklici zavrnili in je utihnil. Tako je minil čas. Za nas pa velja oni znani izrek: mi pa ostanemo, kakor smo b'li!

Ptuj

Na zadnji občinski seji se je sklenilo znižati najemnine v mestnih hišah. Podano je bilo poročilo o uspehu nabiralne akcije in o obdarovanju brezposelnih in mestnih revežev. Nekaterim so bile podpore zvišane. Odobrena je bila podpora srezki kmetijski razstavi in sportnemu društvu. Tvrđki Pihler iz Ljubljane se je sklenilo dati v najem prostore v Dominik. vojašnici za tkalnico pod ugodnimi pogoji. Po prof. Aliču prečitana resolucija proti uvedbi monopolizacije šolskih knjig je bila soglasno sprejeta. Sprejem v mestno zvezo je bil nekaterim odklonjen.

Pomembna izjava občinskemu svetu. Svoječasno objavljeno poročilo, da nima delavstvo nobenega zastopnika v novem mestnem svetu popravljamo, kajti delavstvo ima vendar le zastopnika v obeh ključavničarja v del. d. ž. Krena, ki je na tej seji prečital izjavo, katero v celoti priobčujemo:

Kot edini zastopnik ptujskega delavstva predvsem ugotavljam, da delavstvo v tem občinskem svetu ni zastopano sorazmerno po svojem številu in je zastopilo celo poslabšanje napram prejšnjemu stanju, ker je izpadel dosedanj dolgoletni mestni svetnik Gabriel. Ker je sedanja kraj vlada ob svojem nastopu napovedala povrnitev ljudskih svoboščin, je delavstvo upravičeno pričakovalo, da bo zastopano v tem mestnem svetu z onim številom, kakor si jih je pri zadnjih občinskih volitvah priborilo.

Kar se tiče zadnjič od g. predsednika podane izjave, da je želeli, da bi naj imeli prebivalci čim prej priliko izvoliti v mestni svet ljudi svojega zaupanja, soglašam ptujsko delavstvo v celoti s to zahtevo, da se naj izdajo taki politični zakoni, ki na temelju popolne demokracije zagotavljajo svobodno, tajno in proporcionalno volitve.

Kljub težkemu finančnemu stanju mestne občine se morajo brezpogojno najti sredstva za borbo proti brezposelnosti, da se tako omogoča ljudem, ki niso po svoji lastni krivdi padli v breme občine, človeka dostojno življenje.

Brezposelnost ne zahteva nikakih miloščin, temveč delo in primerno plačilo, katera pravica pristojna vsakemu članu človeške družbe. Ker se mora z brezposelnostjo računati kot trajnim pojavom in se stanje slabša od leta do leta, se mora postavka za socialno skrbstvo, za javna dela in podpore za brezposelne v prihodnjem proračunskem letu zvišati in sicer tako, da bo brezposelnim delavcem in obrtnikom zagotovljeno delo in zaslužek.

Predlagam, da se v svrhu dosege kreditov, potrebnih za ta dela in zaposlitve uvede progresivno obdavčenje premožnejših, pri čemur pripominjam, da je mesto Split s takim načinom obdavčenja doseglo 1 milijon Din in sedaj izvršuje javna dela. Taka javna dela so tudi v Ptuj potrebna, kajti ceste, kanali, da ne govorim o skrajno slabem stanju občinskih hiš, so potrebni popravil in je vsako odlašanje nemogoče.

Delavcem, obrtnikom in nižjim uradnikom naj se zniža najemnina in to radi tega, ker je nemogoče, da bi ti ljudje, katerim se je najbolj znižala že itak skromna plača, oziroma možnost zaslužka, plačevali za njih zelo visoke najemnine. Isto naj se rešnim ukine plačevanje najemnine vinarja.

Mestnim delavcem se naj plače poviša. V interesu občine je, da svoje delavce plača primerno, tako, da bo njim in njihovim družinam dostojno življenje omogočeno.

Kot zastopnik ptujskega delavstva povdarjam, da hočem sodelovati v tem mestnem svetu le pod pogojem, če se bodo upoštevale gornje zahteve delavcev, obrtnikov in nižjih uradnikov, ter se v doglednem času razpisale svobodne, tajne in proporcionalne volitve.

Št. III v Slov. goricah

Občinske volitve v št. III. Delavci se moramo brigati za svoje pravice, katere nam po zakonu pripadajo. Občinske volitve so tudi naša zadeva, saj vendar plačujemo indirektno povsod težek užitek davek. Gotova gospoda, ki hoče v občini voditi svojo razdiralno politiko, nas je povsem prezrla, kakor bi nas ne bilo. Sestavila je med sorodniki in svojimi zvestimi takšno kandidatno listo, da ves odbor lahko po svoje komandira. Mi smo proti taki politiki postavili na listo g. Rudolfa Hamerja nekaj svojih zastopnikov, med drugimi tudi s. K. Špindlerja.

Gospoda, ki je prvotno izjavljala, da si želi nasprotnikov, je takoj, ko se je pojavila ta lista, ves teden vodila akcijo, da listo onemogoči. Posrečilo se ji je, da je bila štirikrat zavrnjena. Lista ni socialistična, gremo pa delavci skupno s kmeti. Vsak naj v nedeljo, dne 19. t. m. agitira od moza do moza za listo g. Hamerja. Vsi na voliče!

Svet na dražbi

Vsi se ne zavedajo tega, v kakšni grozni krizi se nahaja gospodarstvo. Ljudje sicer živijo, mnogi še delajo, hodijo na zabave, v kino, na prvi pogled se zdi, da se ni ničesar izpremenilo na svetu. Tako smo se navedli uničenih eksistenc, kot transportov ranjencev iz front po dveh letih vojne. V tem čudopolnem groznem stoletju človeka nič več ne vznemirja.

Sodišča preplavljajo eksekucijske tožbe, tipkarice tipkajo na strojih dražbene razglase, eksekutorji imajo nepretrgoma konjunkturo in sicer nevšečno konjunkturo, pri kateri mora vsak od njih postati top napram vsem izbruhom človeške boli in solze ga ne smejo ganiti. Eksekutor dela le svojo dolžnost kot grobar in eksekucijski postopek se vrši po zakonu. Naši potomci se bodo čudili našemu sedanjemu eksekucijskemu pravu in deložacijami in bodo uvrstili našo dobo blizu srednjega veka, kjer je veljalo še pravo mučenja, ker marsikatera današnja eksekucija bolj boli dolžnika, kot telesno kaznovanje.

Po statistiki je bilo v letu 1932-33 v CSR 1854 konkurzov. Od tega štečila je bilo 1012 konkurzov odpravljenih, ker ni bilo kritje niti za stroške konkurznega postopanja. V 842 slučajih je bila prisilno razdeljena konkurzna masa. Upniki III. razreda so dobili komaj 3% svojih terjatev tako, da so morali iti v konkurz še sami. Nekrite terjatve v teh konkurzih so znašale 435 milijonov Kč.

To pa še ni vse. V navedenih dveh letih je bilo v CSR 11.553 prisilnih dražb posestev, ki so bila prodana za 460 milijonov Kč, za toliko, zakolikor

so bila zadolžena, ker vsak ve, kaj pomeni prodaja posestva na dražbi. Na primer: Delavec v boljših časih je priženil 10.000, nekaj je prištedil, recimo 5000, in je začel zidati delavsko hišo. 15.000 je imel, drugih 15.000 si je izposodil, češ v 10 letih bom posojilo odplačal, ker mi ne bo treba plačati najemnine. Prišla pa je kriza, delavec je ostal brez dela in hišo so mu prodali na dražbi za prej izposojenih 15.000.

Kmet si je moral izposoditi, ko je prevzel posestvo po starših, da bi izplačal ostale brate in sestre. Cene deželnih pridelkov so padle tako, da ni imel niti za tekoče izdatke. Dolg z obrestmi vred je naraščal. Prišel je na boben in ni dobil niti polovice resnične cene.

Poleg prodaje 11.553 posestev je bilo izvršenih 58.479 eksekucijskih prodaj premičnin (premakljivega premoženja, to je odej in bornih oprav rezežev, prisilna prodaja edine kože bajtarja, živine kmeta itd.). Za premičnine se na dražbi ne dobi niti tretjina resnične cene. Tako je oškodovan ne samo dožnik, ampak tudi upnik.

Pa nismo pri koncu. Omeniti je treba eksekucijske zapiembe plač državnih uradnikov in privatnih nameščencev. Taki slučajji gredo v desetisoče. In pri vsem tem trpi največ delavno ljudstvo. Navedene številke nam slikajo bedo in brezupnost stotisočev ljudi po vseh državah.

Živimo na dolg in v eksekucijskih dražbah. Kje je zadnja instanca našega gospodarstva? V zadnji instanci dolgujemo denarnim zavodom, ki nas eksekvirajo, mi pa smo dobiči 24

Profesor, ki ni mogel priti na proslavo mature

Na Dunaju, kjer že nekaj let omejeno vlada klerikalna diktatura, se je zgodilo to-le:

Nekdanji sošolci so proslavljali visoko obletnico mature. Kar jih je ostalo pri življenju, so skoro vsi prišli. Vsi so spraševali po priljubljenemu profesorju W., kako da njega ni. Pa je prinesel kurir pismo, v katerem piše profesor W.:

»Dragi moji bivši sošolci!

Žal mi ni dano, da bi se udeležil te tovariške proslave našega razreda. Zelo sem se je veselil. Radoveden sem, kako je šlo vsem Vam v življenju in kaj je postalo iz Vas. Kakor Vas poznam, ste bili gotovo pod vsakim režimom zvesti in zanesljivi državljani. Kajti Vi ste bili tudi napram svojim učiteljem vedno poslušni. Kar se mene tiče, sem v svoji mladosti nameraval — morda se še spominjate — postati duhovnik in služiti bogu. Ko sem postal zrelejši, sem prišel do prepričanja, da je bolje, če najprej pomagam ljudem. Zato me je ta režim, ki pravi, da hoče služiti samo bogu — zaprl. Začasno sedim v ječi in bom predvidoma še nekaj časa ostal tu. Zato mi oprostite, da nisem prišel na proslavo...» Mučen

Kulturni pregled

Mariborsko gledališče

Maurice Rostand: »Vest«. Mariborsko gledališče je uprizorilo že več dobrih dram, ki so imele protivojno tendenco. Med najmočnejše take drama lahko štejemo Rostandovo »Vest«. Uprizarjanje protivojnih del je zdaj prav umestno, ko nam zopet grozi svetovna vojna in nam mladino že zastruplja privid »vojnega junaštva«. Marcel, močna samonikla osebnost je v vojni ustrelil nasprotnika. Videl ga je iz obličja v obličje in je spoznal, da je umoril človek. Ubijalec je, vest ga preganja. Od tu začne drama, ki se razvija zelo napeto. Igralci in režija so dosegli nadpovprečno višino. Obisk je bil prav dober. Gledališko upravo prosimo, da bi preprečila, da bi zamudniki neprestano motili začetek predstave.

Delo dobi

Anton Meglič se naj takoj zglaš pri tvrđki J. Močnik, Murska Sobota. Istotam dobi zaposlenje cementni delavec, ki zna privočno polagati in brusiti terazo z roko in s strojem. Nastop takoj.

Važno opozorilo naročnikom!

V začetku februarja t. l. bomo pričeli izgotavljati nove naslove za tekoče leto. Da ne bo pozneje nepotrebnih reklamacij, prosimo vse cenj. naročnike, da nam do 1. februarja sporočijo vse eventualne spremembe in napake pri naslovih, da jih zamoremo pravočasno popraviti.

Istočasno opozarjamo vse one naročnike, ki so z naročnino v zaostanku, da bomo s 1. februarjem primorani brezpogojno črtati iz seznama vse zamudnike in jim ustaviti nadaljnje pošiljanje »Delavske Politike«. Uprava.

Razno

Električno centralo v Newyorku je upelnil požar

Dne 15. t. m. je nastal požar v električni centrali Halgate, ki je druga največja električna centrala na svetu in preskrbuje Newyork z električno strujo. Vsled požara je bilo mesto Newyork par ur zavito v temo. Na podzemskih vlakih, ki so obtičali, pa se je tedaj vozilo 60.000 ljudi. Vladala je precejšnja zmeda, ki so jo gangsterji izkoristili v svoj prid.

Sibirija je domovina Nemcev, je napisal v neki knjigi profesor dr. Orwittz v Tübingenu. Zato zahteva, da se Sibirija, »ta najbogatejši del sveta«, zopet vrne Nemcem. »Što se babi htelo, to se babi snilo«, pravi stari ukrajinski pregovor. Po isti logiki bi Slovani lahko zahtevali zase pol Nemčije, Madžarske in Rumunijo. Kam pa bi to privedlo? Nacionalistična domišljavost je največja nesreča za človeštvo.

Društvom in organizacijam! Uprava Ljubljanskega velesejma vabi vsa naša društva, vokalne, kulturne, športne in gospodarske organizacije, da svoja zborovanja, ankete, izlete in prireditve postavijo v dobo, ko bomo imeli letošnji spomladanski velesejem, to je med 30. majem in 11. junijem. Obvestila o dnevih posameznih prireditev naj se pošljejo urado Velesejma v Ljubljani.

Tivar-obleke

Rabite obleko za delo?

Pri nas jo dobite za Din 140.—

Potrebna Vam je praznična obleka?

Pri nas jo dobite za Din 240.—

Seveda tudi brez kape ne morete biti!

Imamo veliko izbiro po ceni Din 12.—

Zima je! Potrebna je zimska suknja!

Zopet Vas mi najboljšo postrežemo Din 320.—

Kratka suknja stane pa samo Din 140.—

Dežuje! Zopet smo mi, ki Vas najboljšo poslužimo!

Naši nepremočljivi hubertusi po Din 320.—

Vaša soproga potrebuje nov plašč.

Naši plašči za dame so naš ponos!

Dobite ga že za Din 290.—

Posetite nas brezobvezno,

in našli boste nekaj tudi za Vas!

Tivar-obleke